

Els 3 carrers amb víctimes locals de la repressió a la rereguarda republicana

A Quart de Poblet hi ha tres carrers que foren nomenats el 1939 en homenatge a tres persones de la localitat que foren assassinades el 1936 com a conseqüència de la violència revolucionària¹. Es tracta de:

- Crescencio Rodilla
- Gerardo Paadín
- J.B. Valldecabres

Hi hagué una quarta víctima que fou homenatjada amb un carrer al seu nom a Quart. Es tractava del religiós, allotjat a Betània, Evaristo Perdido Grande, a qui també li dedicaren un carrer el 1939. En el seu cas, es renomènà la tradicional Plaça del Castell. Tanmateix, el 1979 l'ajuntament democràtic de Quart canvià el nom d'aquesta plaça recuperant la toponímia tradicional.

> CRESCENCIO RODILLA (Casinos 1891, Xiva 1936)

Mestre local, militant de la Dreta Regional Valenciana (DRV) i jutge de pau des de 1934, natural de Casinos, resident a Quart i assassinat el 22 de novembre a Xiva.

L'any 1925 Crescencio Rodilla va fundar un *Colegio de Primera Enseñanza* a Quart. Rodilla va obrir aquest centre per l'educació dels nens en una casa particular, situada al carrer que hui en dia porta el seu nom, al final del carrer de l'Alcota en direcció a Manises. Segons Amador Grinyó, Don Crescencio va exercir com a mestre a Casinos, després d'obtenir l'habilitació a l'*Escuela Normal de Valencia* i quan es traslladà a Quart va continuar amb una escola d'ensenyament primari, on a més es feien torns i horaris especials per a joves (Grinyó, 1977).

Foto Arxiu Fotogràfic Municipal: Escola Crescencio Rodilla

Crescencio Rodilla va ser tret de la seua casa per uns milicians i posteriorment assassinat, en novembre de 1936. Sembla que la seua ideologia conservadora i probables negocis particulars foren el motiu de la seua mort. Segons consta a la declaració de la seva esposa, Isabel Esteban Benavent a la Causa General, dos homes armats es van presentar a la casa on vivien amb els seus dos fills, al carrer de Sanchis Banús (hui carrer Crescencio Rodilla), a les deu i mitja de la

¹ L'estudi monogràfic de Gabarda sobre la repressió a la rereguarda republicana contabilitza 4 veïns residents a Quart com a víctimes mortals d'aquesta violència incontrolada (1996, 105 i 271): El sacerdot Evaristo Perdido Grande, de 60 anys, allotjat a Betània, mort en agost a Ribaroja; Crescencio Rodilla Patrocinio, de 45 anys, mestre local, militant de DRV i jutge de pau des de 1934, natural de Casinos, mort el 22 de novembre a Xiva (citat a la Causa General 1385, 1); Gerardo Paadín Estrella, de 70 anys, tinent coronel de l'Estat Major retirat per la Llei Azaña, mort el 22 de novembre a València; i Vicente Liern Pascual, representant de 32 anys, mort a València el 26 de maig del 37. A J.B. Valldecabres el computa com a resident a València.

nit per emportar-se a Crescencio, qui va ser trobat mort onze dies més tard al Camp d'Aviació de Poyo, al terme de Xiva (Moreno i Olmos, 2015, 151)².

En el procés d'estudi d'aquest carrer, hem localitzat documentació municipal (Actes municipals 27 de maig del 1939) que indica que el carrer es nomena en maig de 1939. Les seues dades biogràfiques indiquen que havia residit a Quart, al menys, 11 anys, va ser mestre local, militant de DRV i jutge de pau des de 1934. Tanmateix, **cal puntualitzar que la seua persona no considerem que exalte l'alçament ni la dictadura militar o al menys no hem localitzat documentació que així ho acredite; i destaca haver sigut víctima civil de les purgues revolucionàries dels primers mesos de la guerra.**

> **GERARDO PAADÍN (Ferrol 1866, València 1936)**

Gerardo Paadín Estrella, tinent coronel de l'Estat Major, retirat el 1931 per la Llei Azaña (l'objectiu de la qual era modernitzar i democratitzar l'exèrcit espanyol), s'instal·la a Quart a mitjans de la dècada de 1920 fixant la seua residència a Villa Hermosa (Coll Ferrer, 1984, 24, 144; Sirera, 2012, 375).

Mor executat en guerra el 22 de novembre a València, víctima de la violència revolucionària (Gabarda, 1996, 107 i 271). I el 1939 és homenatjat amb un carrer a Quart. Acabada la guerra, la nova Junta Municipal anul·la el nom del carrer "Libertad" (tradicionalment eixa via es coneixia a Quart com antic Carrer de Baix o carrer del Molí) per posar-li el nom de Paadín.

Les seues dades biogràfiques indiquen que havia residit a Quart 11 anys, va ser militar i que era originari de Ferrol. Tanmateix, **cal puntualitzar que la seua persona no considerem que exalte l'alçament ni la dictadura militar o al menys no hem localitzat documentació que així ho acredite; i destaca haver sigut víctima de les purgues revolucionàries dels primers mesos de la guerra.**

En el procés d'estudi d'aquest carrer, hem localitzat documentació municipal (Actes municipals 27 maig 1939) que indica que el carrer es nomena en maig del 1939. Alhora també hem localitzat un document de **2013** on es recull com al **Ple Municipal** de 28 de maig d'eixe any hi ha un **acord de tots els grups polítics (a proposta de Compromís) per canviar el nom del Carrer Gerardo Paadín per posar en valor la toponímia local tradicional.**

² Durant els primers anys de la guerra també es van produir purgues de mestres, amb l'objectiu de depurar el seu funcionariat, d'apartar o de sancionar als mestres que havien participat en la subversió o havien pogut donar suport als militars revoltats (Ferrús 2014, 221).

> JUAN BAUTISTA VALLDECABRES RODRIGO (Quart de Poblet, 1861-1936)

J.B. Bautista Valldecabres var ser assassinat a Les Travesseres el 27 d'agost del 1936 amb un grup de presos de la càrcel Model de València.

La seua vida personal i política el vincula a les elits locals i valencianes: fou diputat a Corts i Senador per València a principis del segle XX, representant al partit conservador. Durant la Segona República va militar en la Dreta Regional Valenciana (Gabarda, 1996).

En el procés d'estudi d'aquest carrer, hem localitzat documentació municipal (Actes municipals 27 maig 1939) que indica que l'antiga Plaça Major, just on es trobava la residència familiar (hui Casa de Cultura municipal) fou renomada en honor seu.

Sobre la seua persona existeix un llibre monogràfic que detalla les dades biogràfiques (Espinós i Zaragoza, 2015). La seua biografia indica que en el moment del seu assassinat resideix a València. Va ser polític conservador destacat, militant de DRV i cacic del poble de Quart.

Tanmateix, cal puntualitzar que **la seua persona no considerem que exalte l'alçament ni la dictadura militar o al menys no hem localitzat documentació que així ho acredite; i destaca haver sigut víctima civil de les purgues revolucionàries dels primers mesos de la guerra.**

Foto Arxiu Fotogràfic Municipal: J.B. Valldecabres

Referències bibliogràfiques:

- COLL FERRER, V. (1984): *Geografía, origen e historia de la muy leal y heroica villa de Quart de Poblet*. Ajuntament de Quart de Poblet.
- ESPINÓS, O.; ZARAGOZÀ, Antoni (2015): *El darrer cacic. Una aproximació biogràfica de Juan Bautista Valldecabres Rodrigo*. Editorial Tívoli.
- FERRÚS, W. (2014): *Mestres de la República a l'Horta Sud. Il·lusions trencades, vides partides*. Col·lecció Monografies de l'Horta Sud, Catarroja.
- GABARDA, V. (1996): *La represión en la retaguardia republicana. País Valencià, 1936-1939*. Alfons el Magnànim, València.
- GASCÓN, P. (2012): *Historia de los vencidos: Quart de Poblet 1918-1942*. Ajuntament de Quart de Poblet.
- GRINYÓ, A. (1977), *Hombres de ayer, hombres de siempre*, llibre de festes de Quart de Poblet, Quart de Poblet.
- MORENO, A.; OLMOS, P. (2015): *Quart de Poblet 1936-1939: Un Poble de la rereguarda*. Ajuntament de Quart de Poblet.
- SIRERA, C. (2012): *Historia Contemporánea: tierra, trabajo y riqueza en Quart de Poblet*, en Hermosilla (dir.), *Quart de Poblet. Historia, Arte y Geografía*. Facultat de Geografia i Història UVEG-Ajuntament de Quart de Poblet, pp. 327-ss.